

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

AL./. Allmän åklagare ang. **sabotage**

Riksåklagaren har förelagts att lämna in svarsskrivelse över AL:s överklagande. Följande anføres.

Min inställning

Jag tillstyrker prövningstillstånd med stöd av regleringen i 54 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken och medger AL:s yrkande om att frikännas från åtalet för sabotage. Ett prövningstillstånd kan förslagsvis meddelas med utgångspunkt i vad hovrätten har funnit utrett om omständigheterna vid sabotagegärningen och den tilltalades uppsåt till dessa.

Bakgrund

AL är dömd för sabotage som består i att hon inom ramen för en klimatdemonstration tillsammans och i samförstånd med andra personer allvarligt stört och hindrat den allmänna samfärdseln genom att blockera framfarten för trafik på Centralbron i Stockholm. Tre körfält var helt blockerade av demonstranter under tiden kl. 17.35 till kl. 17.55 då det normalt passerar 1 100 fordon platsen. Under tiden kl. 18.05 till kl. 18.45 var två av tre körfält i norrgående riktning och ett körfält i södergående riktning blockerade av polisfordon och då passerar normalt 2 000 fordon platsen. Omfattande köer uppstod.

Den 9 juli 2025 meddelade Högsta domstolen avgörandet ”Klimatblockaden” NJA 2025 s. XXX i mål B 3626-24. Målet gällde frågan om straffansvar för sabotage för deltagande i en demonstration som avsiktligt hindrat trafiken under viss tid.

Högsta domstolen konstaterade i domen att en tidsmässigt begränsad vägblockad – som innebar att den störning eller det hindrande av trafiken som demonstrationen medförde pågick sammanlagt under 50 minuter, varunder en vägbana var helt blockerad under 20 minuter och delvis blockerad under ytterligare en halvtimme – i samband med en fredlig demonstration inte är kvalitativt jämförbar med de angrepp och störningar av vitala samhällsintressen som straffbestämmelsen om sabotage omfattar. Det gäller enligt Högsta domstolen även om blockaden ägde rum på en trafikerad genomfartsled under rusningstid och orsakade långa trafikköer. Att en ambulans blev försenad till

följd av vägblockaden påverkade inte Högsta domstolens bedömning. De tilltalade frikändes från åtalet för sabotage.

Min bedömning

Enligt 54 kap. 10 § första stycket rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om det finns synnerliga skäl för en prövning i Högsta domstolen. Enligt andra stycket i paragrafen får prövningstillstånd dessutom meddelas om prövningstillstånd fordras i två eller flera likartade mål och Högsta domstolen anser att det enligt första stycket finns skäl att meddela sådant tillstånd i något eller några av dem. I dessa fall får prövningstillstånd meddelas även i övriga mål.

Bestämmelsen motiveras av att starka rättviseskäl talar för att det bör vara möjligt att, om Högsta domstolens prövning av det eller de mål som har fått prövningstillstånd leder till ändring av hovrättens dom, åstadkomma motsvarande ändring av utgången i de övriga målen. Högsta domstolen har brukat tillämpa 54 kap. 10 § andra stycket så, att det är en förutsättning för prövningstillstånd att överklagandet har skett innan domstolen har meddelat dom i det eller de mål i vilka det först meddelades prövningstillstånd. Däremot har domstolen ansett att det inte krävs att överklagandet har skett innan beslutet om prövningstillstånd meddelades i det eller de målen. (Se NJA 2016 s. 262.)

Högsta domstolens prövning av mål B 3626-24 ("Klimatblockaden" NJA 2025 s. XXX) ledde visserligen inte till någon ändring av hovrättens dom i det målet, men dock till ett förändrat rättsläge i förhållande till tidigare hovrättspraxis. AL överklagade hovrättens dom i april 2024 och Högsta domstolen meddelade sin dom i juli 2025. Med hänsyn till utgången i Högsta domstolens mål bör prövningstillstånd meddelas enligt 54 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken och AL bör frikännas från åtalet för sabotage.

Bevisuppgift och handläggning

Under förutsättning att Högsta domstolen meddelar ett partiellt prövningstillstånd på det sätt jag har föreslagit åberopas ingen bevisning och målet kan avgöras utan förhandling. Annars ber jag om att få återkomma med bevisuppgift och synpunkter på målets handläggning.

Katarina Johansson Welin

Eva Bloch

Kopia till

Kammaråklagare Axel Frick
Södra åklagarkammaren i Stockholm
Utvecklingscentrum